

(Per.) Polit. ekon.
Nylit.

FÖRBUDSLAGSTIFTNINGENS RESULTAT I NORDAMERIKAS FÖRENTA STATER

AV

HERBERT TINGSTEN
DOCENT

SKRIFTER UTGIVNA AV
SVENSKA SÄLLSKAPET FÖR NYKTERHET OCH FOLKUPPFÖSTRAN
DET ÅR 1837 STIFTADE SVENSKA NYKTERHETSSÄLLSKAPET

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

UNIVERSITETS
BIBLIOTEKET
LUND

SKRIFTER UTGIVNA AV
SVENSKA SÄLLSKAPET FÖR NYKTERHET OCH FOLKUPPFÖSTRAN
DET 1837 STIFTADE SVENSKA NYKTERHETSSÄLLSKAPET

FÖRBUDSLAGSTIFTNINGENS
RESULTAT I NORDAMERIKAS
FÖRENTA STATER

AV

HERBERT TINGSTEN

DOCENT

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

STOCKHOLM 1927

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

274288

Vid konferensen för samhälleligt nykterhetsarbete, Stockholm den 10 februari 1927, höll docenten i statskunskap, fil. d:r *Herbert Tingsten* nedanstående föredrag.

Förbudslagstiftningens resultat i Nordamerikas förenta stater.

Utgår man från de yttre data i det amerikanska förbudets tillkomsthistoria måste man få det intrycket, att det mer än de flesta andra lagstiftningsåtgärder uppbars av en stark och målmedveten opinion inom folkrepresentationer och väljarkår. De grundläggande bestämmelserna om förbud mot tillverkning, försäljning, import och transport av rusdrycker infördes i författningen och för deras antagande fordrades alltså två tredjedels majoritet inom kongressen, och ratifikation av tre fjärdedelar av statslegislaturerna. I själva verket antogs författningsändringen — i december 1917 — med 282 röster mot 128 i representanthuset och 65 röster mot 20 i senaten och icke mindre än 46 av de 48 statsrepresentationerna lämnade sitt bifall till förslaget inom den korta tiden av tretton månader; endast två av de minsta staterna, Rhode Island och Connecticut, vägrade ratifikation. I regel var majoriteten inom de olika representationerna överväldigande; i det hela avgåvos ungefär åttio procent av alla röster för den föreslagna författningsändringen. Vid intet tidigare tillfälle har ett författningsförslag beslutats under så överväldigande anslutning. Även den unionella tillämpningslagen, Volstead-lagen, varigenom den tillåtna volymprocenten alkohol fixerades till en halv procent — eller vida lägre än i någon annan förbudsstat — genomfördes i kongressen med ungefär fyra femtedels majoritet i båda husen; detta skedde 1919, alltså sedan nyval till kongressen ägt rum efter författningsändringsbeslutet.

Härtill kommer, att nationen även med hänsyn till den tidigare utvecklingen kunde synas väl förberedd på ett unionellt förbud. I icke mindre än 32 av de 48 staterna hade statligt förbud redan genomförts; i 23 av dessa stater hade förbudet beslutats under åren 1914—1918, alltså kort före unionsförbudet. Även en stor del av de områden, där statsförbud icke räckte, hade torrlagts genom lokalt veto. Vid besluten om de statliga och lokala förbudsbestämmelserna hade med få undantag folket medverkat genom direkta folkom-

röstningar. Unionsförbudet framstår som slutpunkten i en naturlig utveckling, där lokalt veto och statsförbud utgjort etapperna.

Trots dessa fakta är den kanske oftast upprepade angreppspunkten mot förbudet, att det genomförts utan tillräckligt hänsynstagande till folkopinionen, i strid mot uppfattningen inom stora folkgrupper och en fientlig majoritet i många stater. Förbudet kom, gör man gällande, som en överraskning, och den till synes stora förbudsmajoriteten var till en väsentlig del skenbar. Även på förbudsvänligt håll erkänner man icke sällan, att förbudet kom för tidigt, att en längre och mer omfattande upplysningskampanj bland folket borde ha föregått förbudsbeslutet. Ett tillfälligt krigsförbud, som kunnat tjänstgöra som en utgångspunkt för det stora experimentet, borde, framhåller professor Fisher i sin nyligen utkomna bok »Prohibition at its worst», ha kommit först och fått verka en längre tid, innan frågan om införande av ett permanent förbud genom författningsändring upptagits. I själva verket beslutades, som bekant, det s. k. krigsförbudet först efter författningsändringen och genomfördes endast några månader före det egentliga förbudet, i juli 1919.

Att författningsändringsförslaget om förbud vann en så överväldigande anslutning bland statsrepresentationerna, sannolikt större, än folkmeningen *även då* betingade, berodde säkerligen till väsentlig del på två mera tillfälliga orsaker. Dels medförde kriget en ökad känsla för åtgärder, som kunde antagas höja nationens effektivitet i den internationella konkurrensen; förbudet genomfördes, liksom många andra åtgärder, i viss mån på grund av en övergående kollektiv offervilja och starkt nationellt patos. Dels voro förbudsvännerna utomordentligt väl organiserade: Anti-saloon league hade lyckats bygga upp en »politisk maskin», som i sin mördande effektivitet torde söka sin like i amerikansk historia. Genom att hänsynslöst utnyttja den traditionella motsättningen mellan de båda stora partierna kunde man ofta genomdriva uppställandet av »torra» kandidater även då detta icke motsvarade den rådande opinionen bland folket. Så kan det förklaras, att i åtskilliga öststater, där väljarkåren säkerligen icke var förbudsvänlig, en överväldigande majoritet för författningsändringen uppnåddes i statsrepresentationerna.

Säkert är att de olika förbudsbesluten inom staterna i många fall icke kunna anses motsvara den *för närvarande* rådande opinionen bland folket. De sista exemplen härpå utgöra folkomröstningarna i november förra året, då i icke mindre än åtta stater förbudsfrågan i en eller annan form förelades valmännen. I två av de största öststaterna, New York och Illinois, förordade väljarna härvid med överväldigande majoritet, konservativt beräknad två mot en — hänsyn togs då till att förbudsvännerna i stor utsträckning icke

deltogo i omröstningarna — rätt för delstaterna att själva bestämma den tillåtna alkoholprocenten; i realiteten gingo dessa givetvis konsultativa omröstningar utan tvivel ut på förbudets upphävande. I en tredje stat, Wisconsin, förordade valmännen, likaledes med mycket betydande majoritet, en höjning av alkoholprocenten till 2.75. Endast i de västligare staterna, där folkomröstningarna i regel gällde bibehållandet av de statliga tillämpningslagarna, stod en stundom ganska knapp majoritet fast vid förbudet. Dessa folkomröstningar utgjorde endast klara tecken på den påtagliga motsättning mellan östern, framför allt österns storstäder, och övriga delar av unionen, som under de sista åren allt mera aktualiserats. Det är i staterna öster om Mississippi och norr om Potomac, som frågan om förbudets upprätthållande verkligen utgör en aktuell stridsfråga. Visserligen torde även i åtskilliga av öststaterna majoriteten vara förbudsvänlig, såsom t. ex. i fråga om Indiana, Massachusetts och Ohio framgår av tidigare hållna folkomröstningar, men inom de större städerna i denna del av unionen förefinnes i varje fall otvivelaktigt en stark förbudsfientlig majoritet.

Denna territoriella uppdelning i fråga om ställningen till förbudet sammanfaller i viss mån med den sociala. Den numerärt starkaste oppositionen mot den gällande lagstiftningen är att finna bland industriarbetarna. Vid flera tillfällen har den amerikanska arbetarfederationen, överklassen inom den amerikanska arbetarrörelsen, beslutat resolutioner med krav på jämkningar i förbudslagen. Likaledes står den s. k. intelligensen, den starkt europeiskt påverkade stadsradikalismen, genomgående på en anti-prohibitivistisk ståndpunkt. Bondeklassen torde däremot inom hela unionen vara så gott som kompakt förbudsvänlig. Tungan på vågen utgöres, kan man kanske säga, av medelklassen, som med sin starka moraliska inställning och sin känsla för konventioner och social effektivitet här — mer än t. ex. motsvarande folkgrupper i de nordiska länderna — stått och står bakom förbudsprincipen. Även storfinansen och företagarklassen stå emellertid i stor utsträckning på förbudssidan, särskilt på grund av den större arbetsintensitet och de därav följande ekonomiska fördelar, som man väntat sig av en fullständig torrläggning.

Även om konflikten i förbudsfrågan blivit allt skarpare och fått allt större politisk aktualitet, kan det sägas, att förbudet ur politisk synpunkt fortfarande intar en nära nog oangriplig ställning. Ett borttagande av förbudsbestämmelsen ur författningen ligger utanför möjlighetens gräns. Men ej heller Volstead-lagen i dess nuvarande utformning torde inom en överskådlig framtid kunna rubbas. Efter valen i höstas, då förbudsfrågan stod i förgrunden mer än vid något tidigare tillfälle, kunna förbudsvännerna fortfarande påräkna en stor majoritet — mellan två tredjedelar och

tre fjärdedelar — i kongressens båda hus. Den opposition mot förbudet, som ådagalagts, torde snarast leda till genomförande av skärpta tillämpningsbestämmelser från den »torra» majoritetens sida.

Striden om förbudet utgår här, såsom annorstädes, väsentligen från bedömanden av dess verkningar. Man utgår vid undersökningen av förbudsresultaten från skilda förutsättningar och kommer därför till motsatta resultat. I den följande redogörelsen för resultaten skall jag söka i någon mån klarlägga båda parternas synpunkter. Den huvudsakliga källan är den enquête, som en delegation inom senatens judiciary committee våren 1926 föranstaltade.

Att den totala alkoholkonsumtionen väsentligen minskats efter förbudets införande torde ingen i saken insatt person, varken bland förbudets vänner eller motståndare, vilja förneka. När det gäller att uppskatta denna minskning, göra sig däremot de mest skilda meningar gällande. Ense är man endast därom att den illegala sprittrafikens viktigaste källa är den för industriellt bruk avsedda alkoholen. Vid sidan härav spela såväl smuglingen som hembränningen en jämförelsevis underordnad roll. Hembränningen har, konstateras nämligen allmänt, visat sig i längden föga roande såsom nationell sportsgren och än mindre givande såsom kommersiell hantering. Smuglingen har visserligen betydande proportioner — värdet av den årligen insmugglade spriten beräknas till 30 å 40 millioner dollars — men den smugglade spriten anses dock endast utgöra en ganska ringa del av den totala spritkonsumtionen.

Kvantiteten för industriella ändamål avsedd sprit har under åren efter förbudet stigit med utomordentlig hastighet. År 1921 utgjorde den ungefär 22 millioner gallons (en gallon = 3,78 liter), år 1925 mer än 87 millioner gallons. Förbudets motståndare göra gällande, att större delen av ökningen beror på att spriten denaturerats och använts för illegala ändamål. Motparten håller före, att ökningen främst är en följd av de höjda importtullarna på kemiska preparat och de sista årens exemplariska industriella expansion. Endast en ringa del av denna sprit, möjligen 10—15 millioner gallons om året, brukas, anser man, som rusdrycker.

Under åren närmast före förbudets införande beräknades den årliga whiskykonsumtionen, som utgjorde mer än 95 procent av all alkoholkonsumtion, till ungefär 130 millioner gallons om året. Att märka är, att den år 1917, alltså då statsförbud redan införts i mer än halva antalet stater, steg till 160 millioner gallons. Erinras kan även att ölkonsumtionen, för vilken några siffror efter förbudet icke föreligga men som enligt samstämmiga vittnesbörd sjunkit långt mer än spritkonsumtionen, åren 1910—1917 uppgick till bortåt 2 milliarder gallons om året.

På grundval av dessa fakta torde med bestämdhet kunna sägas,

att unionsförbudet nedbragt den samlade alkoholkonsumtionen till en bråkdel av vad den tidigare varit. Professor Fisher slutar sin redogörelse på denna punkt med att uttala, att totalkonsumtionen med säkerhet är mindre än 16 procent av för-förbudskonsumtionen, antagligen mindre än 10 procent och möjligen mindre än 5 procent. Och i dessa beräkningar är, väl att märka, ölet icke medräknat. Andra förbudsvänner gå än längre. Även om dessa beräkningar äro optimistiska, står det fast, att en enorm konsumtionsminskning ägt rum.

Förefintliga uppgifter rörande antalet fylleriförseelser, internerade alkoholister och dylikt giva på grund av särskilda omständigheter icke någon synnerligen god vägledning för bedömandet av förbudsresultaten. Redan åren närmast före förbudets ikraftträdande hade dessa siffror nedgått högst väsentligt på grund av införandet av värnplikt och andra med världskriget sammanhängande förhållanden; den direkta betydelsen av förbudet kan därför icke utläsas ur desamma. Härtill kommer, att förbudet genomfördes under en tid av stark ekonomisk depression, som sedan efterträtts av en period av ovanligt välstånd.

Beträffande fyllerisiffrorna variera uppgifterna i viss mån i förbudsvänliga och förbudsfientliga publikationer; någon officiell sammanarbetning, omfattande hela unionen, föreligger icke. Här angivna uppgifter för staden New York och staten Massachusetts, som erhållits av myndigheterna på platsen, torde emellertid till sin allmänna tendens vara typiska. I New York var det genomsnittliga antalet fylleriförseelser före förbudet, under åren 1910—1916, mer än 20,000. Siffran sjönk 1918 till 8,643 och 1919 till 6,855. Förbudets första år 1920 utvisade en höjning till 7,470 och denna fortskred under de närmaste åren; 1921 var siffran 7,893, 1922 10,885 och 1923 13,141. Sedermera inträder åter en visserligen relativt obetydlig sänkning; 1924 var antalet fylleriförseelser 13,036 och 1925 12,017. Uppgifterna från Massachusetts ådagalägga i allt väsentligt en liknande utveckling. Medeltalet från 1910 till 1916 var 121,000, 1918 sjönk siffran till 91,646 och 1919 till 77,925. Förbudets första år medförde här en utomordentligt stark sänkning av fylleriförseelsernas antal, ned till 36,463. Sedan har kurvan ånyo gått uppåt; år 1921 var siffran 57,716, 1922 72,473, 1923 82,845, och 1924 85,172. 1925 inträder en återgång; siffran sjunker nu till 80,179.

Det förtjänar omedelbart anmärkas att dessa siffror tyda på, att polispraxis på olika håll är synnerligen växlande och att därför och även av andra orsaker en jämförelse mellan de absoluta talen å olika platser är tämligen värdelös. Massachusetts, vars befolkning år 1920 uppgick till 3,852,000, och som till en visserligen ganska ringa del består av småstäder och landsbygd, har i genomsnitt

sex till sju gånger så många fylleriförseelser som storstaden New York med dess befolkning på 5,620,000 år 1920 och detta trots att New York räknas till unionens »våtaste» städer.

Undersökningar omfattande ett stort antal städer ha gjorts såväl av antiförbudsorganisationen »The Moderation league» som av »The World-league against alcoholism». Enligt den förra undersökningen, omfattande 350 städer, skulle det genomsnittliga antalet fylleriförseelser under åren 1914—1917 i dessa städer ha varit ungefär 520,000. Denna siffra sjönk under 1918 till 1920 för att det sistnämnda året utgöra 226,000, det vill säga endast omkring fyrtiotre procent av det tidigare medeltalet. Man konstaterar sedermera en jämn stegring: siffran för 1924 uppgives till 498,752 eller omkring nittiosex procent av talen före förbudet. Tar man hänsyn till folkmängdsökningen, vilket icke sker i dessa tabeller, skulle i varje fall fyllerisiffrorna under år 1924 icke mer än med högst tjugu till tjugufem procent understiga motsvarande siffror före förbudet. I en förbudsvänlig undersökning, omfattande 626 städer, göres gällande, att antalet fylleriförseelser år 1918 sjönk till sjuttiofem procent i jämförelse med tiden före förbudet, år 1919 till femtiosex procent och år 1920 till trettiosju procent. Sedermera har, konstateras även här, en stark ökning inträtt. 1921 stiger siffran till fyrtionio, 1922 till sextio och 1923 till sjuttiosju procent för att 1924 förbli ungefär densamma, eller sjuttiosex procent.

Parentetiskt må inskjutas, att man från förbudsvänligt håll gör gällande att dessa siffror icke skulle göra full rättvisa åt den minskning i förekomsten av fylleri, som faktiskt ägt rum. Polispraxis skulle nämligen efter förbudet ha blivit långt strängare; så beräknar en författare, Corradini, att av på offentliga platser uppträdande druckna personer i genomsnitt före förbudet endast fyrtio, efter förbudet åter nittio procent, skulle ha arresterats. Även om dessa uppgifter innehålla någon sanning, vilket meddelanden från vissa polischefer giva vid handen, torde de likväl knappast kunna tillmätas någon större betydelse. I varje fall förklara de på intet sätt den ökning av fylleriförseelsernas antal, som successivt ägt rum efter förbudets införande.

Sammanfattningsvis kan det sägas, att antalet fylleriförseelser avsevärt nedgick efter Amerikas inträde i världskriget och ytterligare kraftigt minskades under förbudets första år. Sedermera har antalet hastigt ökats; mellan 1920 och 1922 var ökningen särskilt stark. Under de allra sista åren synes på många håll en viss stabilitet ha inträtt; fyllerisiffrorna äro visserligen avsevärt — tjugu till trettio procent — mindre än under den normala tiden före kriget, men omkring dubbelt så höga som under förbudets första år. Andra uppgifter peka i samma riktning. Sålunda var antalet

på New Yorks sjukhus intagna alkoholister under tiden före kriget i medeltal över 30,000, 1918 13,500, 1919 10,600, 1920 11,100, 1922 17,800 och 1924 23,700. Antalet dödsfall genom alkoholförgiftning var i Förenta staterna i dess helhet före kriget omkring 5,5 på 100,000 invånare; siffran minskades 1919 till 1,6 och 1920 till 1,0 men steg 1922 till 2,6 och 1923 till 3,2. Motsvarande totalantal i New York var före kriget i genomsnitt mer än 600, sjönk 1919 till 176 och 1920 till 98 men har sedermera oavbrutet stigit, till 429 år 1923 och till 513 år 1924.

Antalet beivrade överträdelser av förbudslagen har likaså stigit hastigt under de senare åren. 1920 dömdes ungefär 4,300 personer för brott mot lagen; antalet steg år 1921 till 17,962, 1923 till 34,067 och 1925 till 38,498. 1921 arresterades 34,175, 1925 77,138 personer av den federala förbudspolisens. De beslagtagna spritkvan- titeterna ha jämväl årligen ökats med undantag för åren 1924 och 1925.

Det är helt naturligt, att dessa uppgifter oftast åberopas i förbudsmotståndarnas argumentation och att härvid förhållandet mellan antalet fylleriförseelser o. s. v. under förbudets första år och motsvarande siffror för de senare åren skjutas i förgrunden. Statistiken visar, framhålles det, att förbudets betydelse för nykterhetstillståndet till väsentlig del var av övergående natur och att en hastig försämring inträtt, sedan den illegala alkoholtrafiken blivit organiserad och man över huvud hunnit anpassa sig efter de nya förhållandena. Det kan därför, anser man, befaras, att efter ytterligare några år nykterhetstillståndet, åtminstone vad storstäderna beträffar, skall vara lika dåligt som före förbudet. Och under inga omständigheter kan den relativt obetydliga förbättring, som för närvarande kan konstateras i jämförelse med tillståndet före kriget, anses uppväga de olägenheter, som ett ineffektivt förbud medför ur andra synpunkter än de rent nykterhetspolitiska. Särskilt betonas, att de lagöverträdelser, som förbudet för med sig, kunna väntas orsaka minskad respekt för lagarna och ett allmänt försvagande av de sociala banden. Anmärkas bör, att kriminalstatistiska och andra uppgifter hittills icke ha besannat dessa farhågor.

På förbudshåll urgerar man, att alkoholstatistiken överhuvud är en mycket otillförlitlig värdemätare, när det gäller att i stort bedöma förbudets verkningar. Dels tror man, som nämnt, vad särskilt fylleriförseelserna beträffar, på långt strängare polispraxis än tidigare. Dels utgår man från, att de fall av omätlig alkoholkonsumtion, som förekomma, nu så att säga representera långt mindre utbredda alkoholvanor än tidigare. De drycker, som nu förtäras, äro väsentligen ytterligt starka spritdrycker med stor berusnings-effekt. Den illegala spriten har ofta rent toxiska verkningar och kan därför icke jämföras med den legala. Antalet fylleriförseelser,

dödsfall genom alkohol o. s. v. är därför nu ojämförligt större än tidigare i proportion till det antal personer, som mer eller mindre omåttligt använder alkohol. »Måttlighet är numera så gott som otänkbar, berusning oundviklig, vid förtärande av rusdrycker.» Alkoholistatistiken bygger i själva verket på en tämligen liten grupp av fall, den återspeglar icke dryckesvanorna inom folket.

Härtill sluter sig uppfattningen, att dryckenskapen avtagit bland det efter förbudets införande uppväxande släktet. Vissa statistiska tecken härpå kunna också verkligen spåras. Intressanta äro t. ex. uppgifterna om proportionen mellan antalet för första gången för fylleri straffade personer före och efter förbudet i staden New York. Det visar sig, att fylleristerna under de sista åren till allt större del bestått av personer, som tidigare varit straffade, under det att nyrekryteringen av drinkare varit jämförelsevis obetydlig.

Det torde i detta sammanhang vara påkallat att med några ord beröra ungdomens ställning till förbudet. Med tanke på förbudsvännernas uppfattning, att förbudet småningom, sedan nya generationer uppväxt under detsamma, skall bli alltmer effektivt, är denna fråga tydligen av ganska central betydelse. Förbudets kritiker göra här såsom på andra håll gällande, att just ungdomens spritmissbruk skulle ha tilltagit efter förbudet; det förbjudnas lockelse skulle visat sig verksam. Det är därför av stort intresse att ta del av en enquête, som »The Literary Digest» nyligen anordnat rörande alkoholbruket bland den studerande ungdomen, särskilt med hänsyn till förhållandena före och efter förbudet. Enquëten har omfattat dels så gott som alla universitets- och collegerektorer i landet, dels ett stort antal studenter, främst redaktörerna i de större studenttidningarna. I det stora antal svar, som inlupit från lärarhåll — ungefär en tredjedel av de tillfrågade eller mer än 200 ha uttalat sig — uttryckes nära nog enhälligt den meningen, att talet om det myckna drickandet bland studenterna är orimligt överdrivet och att alkoholkonsumtionen i själva verket är ojämförligt mindre än före förbudet. Vid universiteten i västern och södern förekommer, enligt enquêtesvaren, knappast något alkoholbruk bland studenterna, och stämningen är starkt för förbudet; i de östra staterna är visserligen oppositionen mot förbudet utbredd men även här drickes det betydligt mindre än förr. I de av studenterna avgivna svaren gå meningarna mera isär men i huvudsak är uppfattningen dock densamma. Spritbruk förekommer i ringa omfattning och är huvudsakligen ett slags snobberi bland de förmögna studenterna, uppgives det; flertalet undviker alkohol såsom skadlig för studierna och sporten. En stark opinion för modifikation av Volstead-lagen förekommer dock, särskilt vid de stora universiteten i östern. I det hela innebära enquêtesvaren en bestämd demen-

ti av påståendet om ungdomens ökade alkoholmissbruk efter förbudet.

Det viktigaste är, anse förbudsvännerna, att förbudet i det hela medfört en väsentlig begränsning av alkoholvanorna. Saloonen har försvunnit och därmed en notorisk kräftskada i landets sociala och politiska liv. Stora folkgrupper, som tidigare använde alkohol på ett ur social synpunkt någorlunda oskadligt men ur hälso- och ekonomisynpunkt olämpligt sätt, ha nu blivit absolut torrlagda. Detta förhållande, att det måttliga, socialt oantastliga alkoholbruket till stor del begränsats eller utrotats, är förbudets kanske största förtjänst. Att ett fåtal missbrukar alkohol, är icke av så stor betydelse; huvudsaken är, att den stora massan blir *fullständigt* avväjd från alkoholbruket. De ekonomiska fördelarna härav, dels genom de direkta besparingarna och dels genom arbetsintensitetens höjande, beräknas medföra en ökning av nationalinkomsten på flera miljarder dollars om året.

Som bevis på förbudets välsignelsebringande verkningar pekar man på uppgifter från andra områden än de rent nykterhetspolitiska. Sparkapitalen ha under de sista åren växt på ett enastående sätt, mortaliteten har nedgått o. s. v. Dessa fakta bero väl främst på det exempellösa ekonomiska uppsvinget under samma år. I vad mån *detta*, såsom prohibitionisterna anse, är en indirekt följd av förbudet, torde vara omöjligt att med någon säkerhet bedöma.

Det kan i detta sammanhang vara skäl att beröra frågan, varför förbudsvännerna så energiskt motsätta sig en mindre höjning av den tillåtna alkoholprocenten. En stor del av förbudets motståndare förklara sig beredda att uppgiva sin opposition, om en alkoholkhalt av tre till fyra procent bleve tillåten, d. v. s. om ölet frigäves; någon större direkt fara ur nykterhetssynpunkt synes en dylik uppmjukning av förbudet knappast kunna väntas medföra. Att prohibitionisterna så bestämt fasthålla vid den nuvarande, ytterst låga alkoholgränsen, beror emellertid icke uteslutande eller ens huvudsakligen på fruktan för ölets omedelbara skadeverkningar. Men dels framhåller man, att med ölets frigivande en av förbudets viktigaste nationalekonomiska fördelar skulle uppgivas, dels, och framför allt, befaras, att ölkrogarna skulle bli de givna koncentrationspunkterna för den illegala trafiken med starkare alkoholdrycker. Om utskänkning av öl tillåtes, skulle, anser man, det gamla saloonsystemet komma åter i förtäckt form och en effektiv tillämpning av ett på så sätt modifierat förbud skulle stöta på långt större svårigheter än nu är fallet.

På alla håll torde man vara ense om att *förbudstillämpningen* hittills lidit av mycket stora brister; »något verkligt försök att genomföra förbudet har ännu icke gjorts», skrives i ett för de moderata förbudsvännerna representativt uttalande. Man var vid för-

budets genomförande icke förberedd på den utveckling, som sedermera försiggått. Först småningom har man lärt känna den illegala sprittrafikens medel och möjligheter och sökt organisera adekvata motåtgärder.

Ett effektivt genomförande av förbudslagen har mött särskilda svårigheter på grund av maktfördelningen mellan union och delstater. Enligt förbudsbestämmelsen i författningen äger såväl förbundet som delstaterna antaga särskilda tillämpningslagar för förbudets effektivering. Det förutsattes att staterna skulle direkt medverka genom statliga lagar. Med några få undantag ha också statslegislaturerna beslutat tillämpningsbestämmelser, som i många fall äro än radikalare än Volstead-lagen. Sålunda straffbeläggas i åtskilliga av väststaterna över huvud varje innehav av alkoholhaltiga drycker. I det flertal stater, där på detta sätt två skilda tillämpningslagar förefinnas, fördelas arbetet mellan de unionella och de statliga myndigheterna. Ofta går man till unionsdomstolarna med de viktigare målen, under det att mindre mål, särskilt sådana som kunna betraktas som vanliga polismål, handläggas av de statliga domstolarna. Trots denna arbetsfördelning har förbudet medfört utomordentliga svårigheter för de unionella domstolarna. Det kan t. ex. nämnas, att av de år 1925 inför de unionella underdomstolarna anhängiggjorda brottmålen icke mindre än åttiosju procent gällde Volstead-lagen.

I stater utan särskilda tillämpningslagar äro svårigheterna utomordentliga. Det främsta exemplet är New York, där en statlig förbudslag visserligen antogs omedelbart efter beslutet om unionsförbud, men sedermera annullerades redan år 1922. Här kunna fördenskull mål om brott mot förbudet prövas endast inför de jämförelsevis fåtaliga unionella domstolarna. Resultatet har blivit en anhopning av ärenden, som åstadkommit fullkomlig stockning i dessa domstolars arbete. Man har därför, såsom vederbörande allmänna åklagare meddelade under den förut omnämnda senatsundersökningen, blivit tvungen att helt enkelt förbigå mindre lagbrott; endast de mål, som anses vara av större betydelse, dragas av åklagarna inför domstolarna. Särskilda svårigheter uppstå därigenom, att förbundsdomstolarna icke hava några särskilda anordningar för handläggning av s. k. polismål. Det bör kanske inskjutas att det här givetvis endast är fråga om brott mot Volstead-lagen, icke om fylleriförseelser och dylikt, som oberoende av förbundsförbudet bestraffas uteslutande enligt statliga lagar.

Härtill kommer att vederbörande statliga myndigheter visserligen äro befogade att genom åtal inskrida mot personer som brutit mot en förbudslag, men icke äro förpliktade att göra det. I en stad som New York, där folkmeningen notoriskt är mot förbudet, kan det icke väntas, att de till stor del valda stats- och kommunal-

ambetsmännen skola visa sig synnerligen benägna att frivilligt inskrida till de unionella myndigheternas hjälp. Här vilar ansvaret för förbudets upprätthållande på de relativt mycket fåtaliga unionella ämbetsmännen. Särskilt efter folkomröstningen i höstas har en effektiv tillämpning av förbudet framstått som nära nog otänkbar; som signifikativt för myndigheternas ställning kan nämnas, att man före nyårsafton 1926 öppet meddelade, att några razzior icke komme att företagas denna dag. Myndigheterna ha här direkt måst ge vika inför den överväldigande folkopinionen.

Även i de stater, där särskilda tillämpningslagar finnas, blir graden av effektivitet i förbudstillämpningen i hög grad beroende av den lokala opinionen. De folkvalda ämbetsmännen äro ofta mera benägna att tillfredsställa väljarkåren än att följa lagens bokstav. I Pennsylvania, av gammalt en av de »våtaste» öststaterna, gjorde de statliga myndigheterna under åren närmast efter förbudet knappast något för att genomföra detsamma, och förhållandena i storstäderna i denna stat ansågos som de mest skandalösa i unionen. Småningom inträdde emellertid en reaktion bland valmännen, 1922 valdes en utpräglad förbudsman, Pinchot, till guvernör och denne lyckades inom tämligen kort tid åvägabringa en genomgripande förändring. Ett hänsynslöst ingripande mot den illegala sprittrafiken organiserades och efter några månader ansågos Philadelphia och andra Pennsylvanias storstäder vara nära nog torrlagda. Företeelser som dessa äro för övrigt typiska för amerikansk stats- och än mer kommunalpolitik; efter en period av bristande lagtillämpning och allmän passivitet från myndigheternas sida organiseras en reformrörelse, som ofta förbluffande snabbt lyckas uppnå betydande resultat — men lika ofta försvagas och faller samman, då en tillfällig seger vunnits.

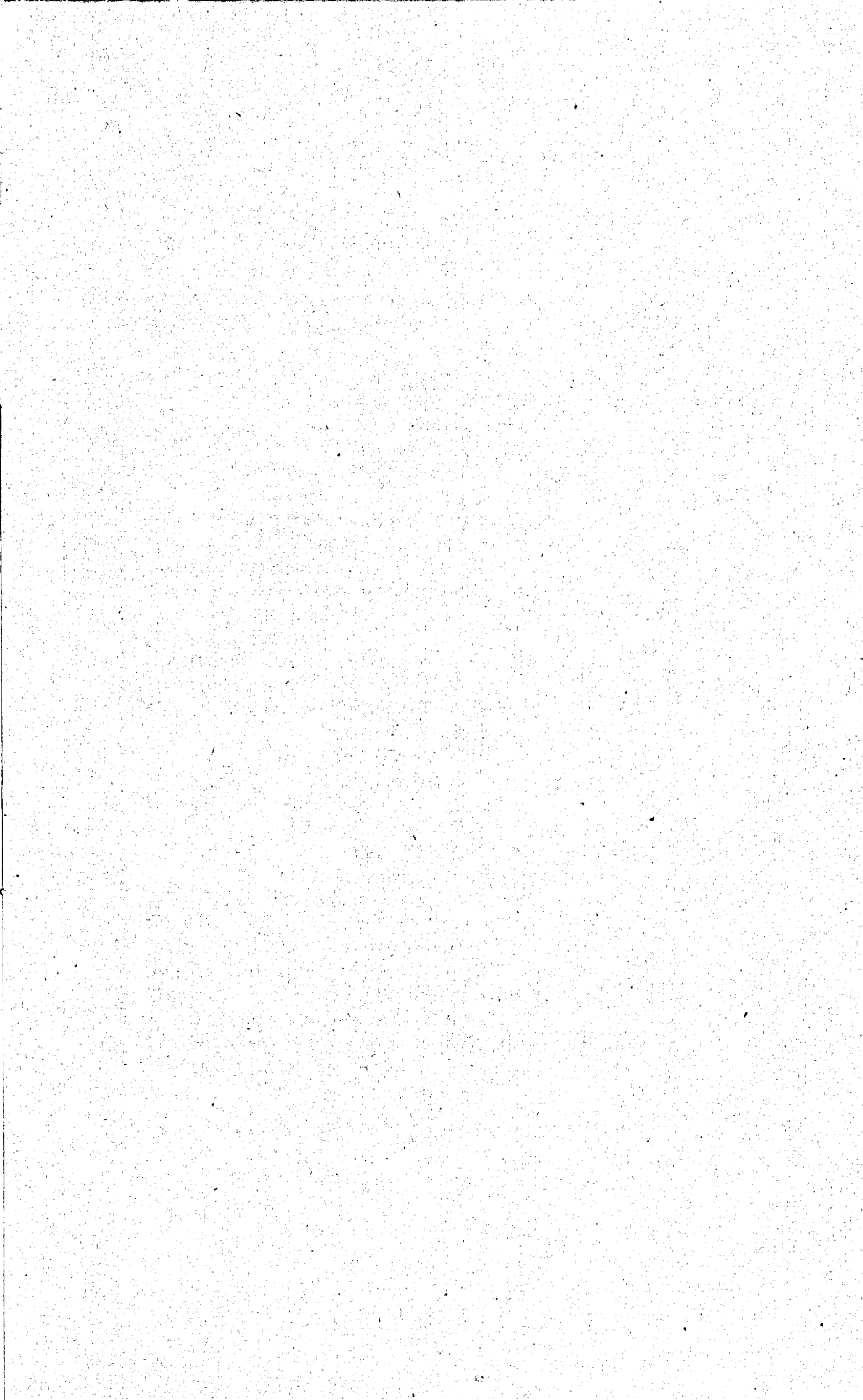
Erinras bör ock om det amerikanska jurysystemets betydelse i förevarande hänseende. Det har på platser, där den allmänna opinionen är avgjort förbudsfientlig, visat sig ytterst svårt att erhålla fällande utslag.

Under trycket av de uppstående svårigheterna ha de unionella organen för tillämpning av förbudet under de senaste åren oavbrutet förstärkts och utvecklats. År 1925 företogs en genomgripande omorganisation av förbudsmyndigheterna, varigenom dessa förvandlades till en enhetlig, under finansministeriet sorterande organisation. År för år ha anslagen för tillämpning av förbudet ökat; under det att dessa de första åren utgjorde endast 6 till 8 millioner dollars, ha de för innevarande år stigit till ungefär 30 millioner. Antalet tjänstemän har i samband med den företagna omorganisationen starkt ökat; närmare tio tusen unionella ämbetsmän äro nu uteslutande sysselsatta med arbetet för förbudets effektivering. Man söker jämväl alltmera åstadkomma en avpolitisering av de

speciella förbudstjänsterna. Dessa ha tidigare i stor utsträckning tillsatts ur politiska synpunkter, det vill säga utgjort partibelöningar, och detta anses vara en av de viktigaste orsakerna till den utbredda korruption, som obestriddligen förefunnits.

Under de sista åren ha jämväl en rad andra åtgärder genomförts, som man hoppas skola bli av stor betydelse vid försöken att säkra förbudets upprätthållande. Särskilt kan erinras om de konventioner, som avslutas med olika stater, och varigenom ett effektivt inskridande mot smugglingen underlättas. För närvarande är uppmärksamheten främst koncentrerad kring försöken att effektivt förhindra användningen av den för industriens behov avsedda spriten till illegala ändamål.

Förbudsfrågan i Amerika torde för närvarande kunna sägas genomgå ett ytterligt kritiskt skede. Motsättningarna i frågan ha oavbrutet växt och ha nu nått en hög grad av politisk aktualitet. Det gäller, om förbundsmakten skall lyckas hävda sin auktoritet i de förbudsfientliga delstaterna eller om man skall bli tvungen att beträffande dessa uppge strävandet efter en effektiv lagtillämpning. Från förbudsvännernas sida hoppas man på valet av en president, som i förbudets hänsynslösa genomförande skulle se sin viktigaste ämbetsplikt. Förbudets motståndare räkna knappast för överskådlig framtid på annullering eller uppmjukning av Volstead-lagen, men de hoppas, att reaktionen mot förbudet i öststaterna skall ta sig så starka uttryck, att lagen i realiteten, om också icke formellt, skall nullifieras för dessas vidkommande. Frågan är, om den mera energiska tillämpning av förbudet, som man under de sista åren sökt organisera, skall kunna bryta udden av den reaktion, som för närvarande obestriddligen är för handen.

Av Svenska Sällskapet för Nykterhet och Folkuppföstran, det 1837 stiftade Svenska Nykterhetssällskapet, hava utgivits följande skrifter som kunna för gratis-spridning rekvireras hos Sällskapets byrå, Östra Järnvägsgatan 16, Stockholm:

Almquist, E., Förhållandet mellan man och kvinna ur hygienisk synpunkt. 2:a uppl.

— *C. J. L.*, Arbetets ära.

Bolin, E., Alkoholen och samhället. 2:a uppl.

— — Alkoholmissbrukets orsaker och bekämpande. 2:a uppl.

— — Dryckenskapen — hemmets fiende.

Dahlin, J. E., Pengar. 2:a uppl.

Den lilla hönsboken.

Good, P., Hälsa och moral. Övers. av E. Melander. 3:e uppl.

Huss, M., Varningsord.

Liljestränd, G. och Lübeck, S. m. fl., Alkohol och trafik-säkerhet.

Mannström, Oscar, Ungdomslivets rikedom. 4:e uppl.

— — Ett rent ungdomsliv. 2:a uppl.

— — Om böcker och studiecirklar.

— — Arv och ansvar. 3:e uppl.

Melander, E., Livsfarligt.

— — Till dig! 3:e uppl.

— — Skall man gifta sig? Eller fri kärlek och äktenskap. 2:a uppl.

Mörner, R., Trädgårdsbok för Norrland. 3:e uppl.

Oterdahl, Jeanna, Inför livet.

Rabenius, O., Diktens livsvärden.

Svenska frihetsvisan.

Tingsten, Herbert, Förbudslagstiftningens resultat i Nordamerikas Förenta Stater.

Thulin, Einar J:son och Rosenborg, Einar, Det svenska restriktionssystemet.

Denna skrift utgör särtryck ur

SAMHÄLLELIGT NYKTERHETSARBETE

Förhandlingar vid konferensen för

samhälleligt nykterhetsarbete,

Stockholm den 10, 11

och 12 februari

1927.

Utgivna av

SVENSKA SÄLLSKAPET FÖR NYKTERHET

OCH FOLKUPPFÖSTRAN

250 sidor.

Pris 4 krönor.

Pris 25 öre.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

400674638